ਨੂਰੂਲਾ ਖਾਨ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ

(2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 599)

13 ਜੁਲਾਈ, 2021

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ ਅਤੇ ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜਲ (ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਐਕਟ, 1974 - ਉਪ-ਧਾਰਾ 43, 44, 47 ਅਤੇ 48 - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਧਾਰਾ 197 - ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਕਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, 'ਤੇ 1974 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਅਤੇ 44 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ) ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਕਿਸੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ- ਇਸ ਲਈ, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਬੀ ਹੀਰਾ ਨਾਇਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ - ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ। ਵਾਟਰ ਐਕਟ - ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਕਲਪਨਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ - ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ:

ਏ. ਜੇ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਤਾਂ "ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ" ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਵਰਤੀ ਸੀ।

ਬੀ. ਵੀ.ਸੀ. ਚਿੰਨੱਪਾ ਗੌਡਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੀ. ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਕਿਸੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਬੀ ਹੀਰਾ ਨਾਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕਲਪਨਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਡੀ. ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 11] [248-ਈ-ਐਚ; 249-ਏ-ਸੀ]

2. ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਬੀ. ਹੀਰਾ ਨਾਇਕ* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12] [249-ਸੀ-ਡੀ]

3. ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 13] [249-ਡੀ-ਈ]

ਵੀ ਸੀ ਚਿੰਨੱਪਾ ਗੌਡਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ, **(2015) 14 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 535;** *ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਬੀ ਹੀਰਾ ਨਾਇਕ,* **(2020) 16 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 298: [2019] 17 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 305 -'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ।**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2015) 14 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 535 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 9
[2019] 17 ਐਸਸੀਆਰ 305 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 10

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 599

ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 13.03.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਨੇ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2637 ਵਿੱਚ।

ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭੱਟੀ, ਏ ਐਸ ਜੀ, ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਮਦਿਆਲ, ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਖੀ ਐਮ, ਵੈਭਵ ਸਭਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰੂਤੀ ਅਈਅਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ, ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸ਼ਰਮਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਐਸਜੇ ਅਮਿਤ, ਵਿਕਰਮ ਹੇਗੜੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਕੇ ਐਲ, ਸ਼ਾਂਤਨੂ ਲਖੋਟੀਆ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2637 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 13.03.2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

3. ਸੰਦੂਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਸੰਦੂਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੇਲਾਰੀ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਉਕਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, 'ਤੇ ਜਲ (ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਐਕਟ, 1974 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਜਲ ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਅਤੇ 44 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ) ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਸੰਦੂਰ ਵੱਲੋਂ 2002 ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 375 ਵਿੱਚ 28.04.2006 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਕੈਦ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਸਨ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬੇਲਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 19.06.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਕੋਡ") ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

6. ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ) ਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2637 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 13.03.2020 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

7. ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2008 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 30610 **(ਵੀ ਸੀ ਚਿਨੱਪਾ ਗੌਡਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ)** ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

8. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਮਦਿਆਲ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸ਼ਰਮਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

9. 2008 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 30610 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ***ਵੀ ਸੀ ਚਿੰਨੱਪਾ ਗੌਡਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ*** [1] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ "ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ" ਨੂੰ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਚਰਚਾ ਇਹ ਸੀ:

> "6. ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਮਰਿਆਰਪੂਥਮ ਨੇ ਸੀਆਰ ਪੀ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

---

[1] (2015) 14 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 535

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨਾਲ ਟਕਰਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਧਾਰਾ 197 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ।

7. ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਮਾਰਿਅਰਪੂਥਮ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸੀਆਰ ਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਏਗਾ।

8. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 5 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 197 ਸੀਆਰ ਪੀਸੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 197 ਸੀਆਰ ਪੀਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 4 (2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਧਾਰਾ 197 ਸੀਆਰ ਪੀਸੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਨਾਲ ਟਕਰਾਏਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸਦਾ 1974 ਦੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ।"

10. ***ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਬੀ ਹੀਰਾ ਨਾਇਕ***[2] ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਟੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ:

> ਜੇ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਤਾਂ "ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ" ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਵਰਤੀ ਸੀ।
>
> **ਵੀ.ਸੀ. ਚਿੰਨੱਪਾ ਗੌਡਰ (ਸੁਪਰਾ)** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਸਮਝਣ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

[2] (2020) 16 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 298

ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਕਿਸੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, **ਬੀ ਹੀਰਾ ਨਾਇਕ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਕਲਪਨਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

12. ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਬੀ. ਹੀਰਾ ਨਾਇਕ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

14. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

15. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

